

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 89/2022-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. februára 2022 prerokoval vyhlásenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Petra Straku** o jeho zaujatosti vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 1209/2021 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca III. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky Peter Straka **nie je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1209/2021.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a námietka zaujatosti

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 1209/2021 konanie podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 11 S 81/2019-327 z 23. februára 2021. Vec bola pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému, ktorý je členom III. senátu ústavného súdu.

2. Sudca ústavného súdu Peter Straka, ktorý je členom III. senátu ústavného súdu, listom z 8. februára 2022 oznámil predsedovi ústavného súdu v zmysle § 49 ods. 1 a 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dôvody, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o jeho nestrannosti vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľov. V konkrétnostiach sudca ústavného súdu uviedol, že sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom právne zastupuje

Mgr. Eva Kováčechová (ďalej len „právna zástupkyňa“), ktorá bola do 31. decembra 2020 jeho externou poradkyňou. Vo vzťahu k právnej zástupkyňi sťažovateľov sa necítil byť subjektívne zaujatý. Od ukončenia poradenstva neboli v kontakte a ich spolupráca bola založená na oficiálnych vzťahoch. Zároveň od ukončenia poradenstva prešla už doba viac ako jedného roka.

3. Pokynom predsedu ústavného súdu z 9. februára 2022 bolo oznámenie v súlade s čl. IV bodom 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce ústavného súdu“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde do štvrtého senátu ústavného súdu oprávneného na rozhodnutie, ak ide o sudcov tretieho senátu.

4. Podľa čl. IV bodu 1 písm. d) rozvrhu práce ústavného súdu o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje štvrtý senát v zložení určenom v čl. II bode 3.4 písm. b), ak ide o sudcov tretieho senátu. O vyhlásení zaujatosti sudcu ústavného súdu Petra Straku rozhodoval štvrtý senát ústavného súdu zložený z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Ivana Fiačana a Libora Duľu (ďalej len „námietkový senát“).

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci aj vtedy, ak bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania, než je funkcia sudcu ústavného súdu.

7. Podľa § 50 ods. 1 prvej vety zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody.

8. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

9. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a osobného pomeru. V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej zaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená

oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

10. Sudca ústavného súdu neuviedol žiadne subjektívne motivované okolnosti, ktoré by svedčili o jeho bližšom ako kolegiálnom, resp. pracovnom vzťahu s právnou zástupkyňou sťažovateľov, ktorá s ním do 31. decembra 2020 spolupracovala ako externá poradkyňa. Zároveň z vyhlásenia sudcu ústavného súdu vyplýva neexistencia osobných kontaktov s právnou zástupkyňou sťažovateľov od ukončenia vzťahu externého poradenstva. Zo subjektívneho hľadiska niet dôvodu na vyvrátenie prezumpcie, že sa voči právnej zástupkyňi sťažovateľov zachová nestranné.

11. Vo vzťahu k objektívnemu testu ústavný súd podotýka, že ak externý poradca zastupuje sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, táto skutočnosť je podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na vylúčenie takéhoto sudcu ústavného súdu z konania a rozhodovania v predmetnej veci (napr. III. ÚS 28/2019, IV. ÚS 401/2020, I. ÚS 402/2020, IV. ÚS 178/2021). Objektívnu pochybnosť o nestrannosti sudcu ústavného súdu vzbudilo i zastupovanie sťažovateľa v konaní pred všeobecným súdom advokátom, ktorý bol externým poradcom sudcu ústavného súdu, ktorému bola pridelená neskôršia sťažnosť týkajúca sa preskúmania rozhodnutia tohto súdu (I. ÚS 211/2018, IV. ÚS 336/2021). Spochybnenie objektívnej nestrannosti predstavoval aj vzťah bývalého externého poradcu (zastupujúceho účastníka v konaní, ktoré predchádzalo ústavnou sťažnosťou napadnutému konaniu o výkon rozhodnutia, pozn.) spolupracujúceho so sudcom ústavného súdu dlhodobo a opakovane, ak boli naďalej kolegami v inom prostredí s intenzívnym vzťahom a ich vzťah dosahuje až priateľský rozmer (IV. ÚS 379/2021).

12. K objektívnemu testu ústavný súd uvádza, že aktuálne posudzovaný vzťah sudcu ústavného súdu k právnej zástupkyňi sťažovateľov ako jeho bývalej externej poradkyňi pri zohľadnení výlučne profesionálnej povahy predošlého vzťahu nemôže už v súčasnosti vyvolať u nestranného pozorovateľa pochybnosti o nestrannosti sudcu ústavného súdu. Dôvodom je pomerne dlhý čas (viac ako 13 mesiacov, pozn.) od ukončenia spolupráce sudcu ústavného súdu s právnou zástupkyňou sťažovateľov. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľov od 31. decembra 2020 nie je externou poradkyňou sudcu ústavného súdu, týmto sa táto vec odlišuje aj od prípadov uvedených v bode 11, v ktorých externý poradca v čase podania ústavnej sťažnosti naďalej spolupracoval so sudcom ústavného súdu, prípadne mal so sudcom intenzívnejší pracovný, resp. priateľský vzťah.

13. Námietskový (štvrtý) senát ústavného súdu po preskúmaní dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu ústavného súdu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1209/2021 dospel k záveru, že v zmysle § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie sú tieto relevantné na vznik subjektívnej alebo objektívnej pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu v danej veci, čím nie sú splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcu ústavného súdu z prejednania

a rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľov. Z týchto dôvodov námietkový (štvrtý) senát ústavného súdu rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia (bod 1).

14. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

15. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2022

Ladislav DUDITŠ
predseda senátu